Ч. 20. Львів, неділя 12 марта 1922. Почтову належність оплачено гуртом. Рік I.

ГРОМАДСЬКИЙ ВІСТНИК

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячна в краю 700 М.
ЗА ГРАНИЦЕЮ:
В Америці 1 дол., Франції, Голяндії, Бельгії 10 фр. фр., Італії 10 лірів, Шзайцарії 5 фр. шв., Німеччині 75 марок, Чехословаччині 25 корон ч., Болгарії 50 левів, Румунії 50 лей, Австрії 1400 корон. Зміна адреси 50 марок польських.

ОГОЛОШЕННЯ:
Рядок дрібного друку або його місце в рубриці „Оголошення“ 40 М., в „Надісланім“, в „Оповістках“ і некрольоги 60 М. Між новинками і в редакційній части 100 М. За дрібні оголошення 12 М від слова; товстим друком подвійно. В неділі і свята 50 процент дорозче.

Виходить о годині 7. рано. Один прим. 30 Мкп.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ й ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК ч. 10

Львів, 11. марта 1922.

Розбитий інтернаціонал.

Пірвані війною нитки тяжко звязати в одно ціле, важко навязати до традиції Єдности і спільности інтересів серед знеможеного людства. Не тільки буржуазні держави і їхні уряди, не тільки конкуруючий, пажерливий, але творчий капітал, не тільки поступова демократія всіх народів, що на своїх прапорах носить великі гуманні кличі двох останніх століт, — не можуть створити спільного знаменника загальних інтересів, не можуть переступити рік крови, що всякли в европейське побоєвище, не можуть розвязати всіх гордійських вузлів, ізза яких цілий світ обняла була воєнна пожежа, а ще й сьогодня знимається задушливий дим з пожарини, — не тільки вони не можуть цього довершити, хоч помітні є заходи для ліквідації наслідків неминулого елементарного зриву. Не можуть дійти до спільного знаменника своїх інтересів, до вирівнання протилежних цілей і усталення схожих метод поступовання і ті, що проклямували нову релігію соціялізму, якої метою здійснення земного раю.

Проклямована єдність пролетаріяту, єднання всіх працюючих і визискуваних, гноблених і поневіряних, проголошена солідарність міжнародньої армії праці, — всі ці гасла не видержали вогненної проби. Війна виявила, що крім натиску販 пануючих кляс на пролетаріят, крім воєнної кураделі над робітництвом, — є щось більше, глибше і ближче, а саме любов до вітчини, до рідної землі. Реальна спільність крови, мови, традиції переборола й побідила абстрактну спільність інтересів пролетаріяту. Ми бачили, як німецькі робітники проливали свою кров за Німеччину, французькі за Францію, англійські за Англію і т. д., як бельгійські чи французькі робітники палали ненавистю до німецьких, коли ті окупували їх країну.

Війна фактично розбила робітничий інтернаціонал, але прояви розбиття і всі розходження між ріжними соціялістичними напрямками виявилися аж після війни. Повстання III. інтернаціоналу з осідком в Москві, монополізація примітивним російським соціялізмом провідної ролі в міжнародньому рухови довело, що доба паперової солідарности робітництва скінчилася. Скоро тільки послідний марксизм з теоретичної утопії перейшов на поле утопійних експеріментів, — до тогож у відсталій, непідготованій, господарсько-нерозвиненій країні, зникло пересвідчення про єдність пролетаріяту. З цею новою, соціяльною релігією сталося те саме, що з кождою релігією. Перейшовши на реальний ґрунт, вона розщіпилася і тим способом створила єреси і єретиків. Власне тепер є ми свідками, як одні других виклинають, як кидають анатеми, як закидають собі взаїмно розходження й нерозуміння науки свого пророка — К. Маркса.

Після першої кріваво ї метушні, після боротьби ідей і вчинків, то тут, то там почали зявлятися голоси, що час загоїти воєнні рани, час зєдинитися і найти спільну плятформу між істнуючими інтернаціоналами. Обовязком організованого робітництва є кинути мости між розєднаною людністю.

Цю мету мав осягнути недавно відбутий у Франкфурті зїзд трьох інтернаціоналів: II-го (льондонського), $2\frac{1}{2}$, називаного також IV тим (віденського) і III-го московського). II. інтернаціонал гуртує в собі велику англійську партію праці, німецьких соціялістів більшости і бельгійську соціяльну демократію. III. інтернаціонал обєднує в собі правовірних комуністів, знаних загально під назвою большевиків. Основою цеї чисто російської партії є російська комуністична партія з її інтернаціональними, мішаними відділами у всіх краях і державах. Віденський або $2\frac{1}{2}$ інтернаціонал повстав через розлам в II-ому інтернаціоналі. Радикальне його крило, але не так крайне, як комуністи, зложене з німецької партії „незалежних“ соціялістів, з лівиці англійської партії праці, з частини французької соціял-демократії, російських меншевиків і т. п. створило окрему міжнародню організацію. Віденський інтернаціонал займає посередню позицію між II. і III. Поза тими великими робітничими організаціями находяться іще дрібні соціялістичні ґрупи, які виступили з II. інтернаціоналу, але не приступили до жадного иншого, вижидаючи, чия візьме.

У Франкфурті мав відбутися зїзд трьох інтернаціоналів. Він мав започаткувати нову епоху в міжнародньому робітничому рухови і привернути давню єдність пролетаріяту. Та замісць трьох інтернаціоналів, у Франкфурті радили лиш два, льондонський і віденський. Шукано помосту між Льондоном і Москвою, між старими еволюційними соціялістами і новими революційними террористами. — Перш усього перед розпочаттям франкфуртських нарад виринуло питання, чи льондонська міжнародня організація готова приступити до співпраці з II. інтернаціоналом. Відповідь була потакуюча, але з такими застереженнями: 1) звільнення Грузії з під московської окупації, 2) самоозначення народів, т. зн. реалізація гасла, проклямованого більшевиками, 3) звільнення політичних вязнів і припинення террору. Та московський інтернаціонал не виявив охоти займатися цими справами і відтягнувся від франкфуртського зїзду. Таким чином була це нарада льондонського і віденського інтернаціоналів. Одначе й між ними не прийшло до трівкого порозуміння і міцного обєднання. Льондон заявив лише, що є готовий увійти в переговори з Віднем на спеціяльно на те скликаній конференції. Отже замісць обєднання пороблено тільки перші кроки за для зближення.

Над пров'дниками інтернаціоналів ваготять ті самі „пересуди“, що й над буржуазними організаціями. В одних і других ріки пролитої крови, ворожнеча і ненависть є запорами до порозуміння, до наладнання життя і розвитку світа. Иншими словами: соціялістична мораль не є ні кращою ні вищою від моралі капіталізму і шовінізму.

Та при тій нагоді на одно хотіли ми звернути увагу. II. інтернаціонал в своїх застереженнях поставив домагання звільнення Грузії від окупації. Одночасно Зєдинена Національна Рада, що репрезентує англійську партію праці, Конґрес тред-юніонів і фракцію партії праці в палаті громад, ухвалила резолюцію, в якій заявляє, що територіяльні квестії можуть бути поладнані тривко і справедливо тільки на основі вільного і Загального голосовання заінтересованого населення. Цей принцип повинен найти приноровлення з грузинській справі. Тому Зєдинена Нац. Рада пропонує англійському урядови, щоби на генуенській конференції вимусив розвязку грузинського питання згідно зі засадами демократії.

Як бачимо, маленька гірська країна і маленький грузинський народець найшли опіку і поперття у всемогучої англійської робітничої партії і тим самим англійського уряду — завдяки заходам грузинських соціялістів. А щож роблять наші соціялісти в справі звільнення української території від окупації? Чому міжнародній соціялізм ніде не говорить про погноблення великого українського народу? В якім напрямку розвивається діяльність українських соціялістів на міжнародній арені?

Українські справи.

Підкарпатська Україна домагається виконання Сан жерменського договору.

Українська людність Підкарпатської України вислала в своїм часі меморіял до Секретаріяту Союза Народів, в якім домагається виконання Сан-жерменського договору та введення в життя автономії. Цей меморіял був предметом нарад на Раді С. Н., після чого Рада С. Н. приняла таку резолюцію:

„Рада по розгляненню меморіялу вповні покладається на чесько-словацький уряд і вірить, що він вжиє всіх засобів згідно з постановами Сан-жерменського договору задля признання области підкарпатських Українців автономною частиною в рамах чесько словацької республики. Рада переконана в цьому, що чесько словацький уряд на будуче повідомлятиме Союз про свої кроки в цій справі“.

Подаючи цю резолюцію впливовий чеський орган „Трібуна“ додає від себе такий коментар:

„Значить це передовсім, що Рада Союзу Народів витикає нам недвозначно недодержання мирового договору. Мусимо з жалем ствердити, що непочитальна політика наших підкарпатських експертів дала Союзови Народів змогу дорікати нам, що не додержуємо мирового договору. Відомо, що жалоби на невиповнення наших зобовязань супроти підкарпатських Українців почало і більше партій і тому побоюємося, що закид, поставлений Союзом Народів нашому урядови, не останній“.

Велика Україна.

Голод на Великій Україні.

(Від нашого кореспондента.)

По всій В. Україні поширюється в застрашаючий спосіб голод. Цього не можуть затаїти й большевицькі газети. І так в 46. числі „Ізвєстій Всеросійського Центрального виконавчого комітета“ поміщений допис від власного кореспондента з Харкова, який малює стан на Україні в такому вигляді: „Збільшується голод на Запоріжжу, Донбасі, Південній Харківщині. Разом з тим поглиблюється руїна: школи не функціонують, допомогові медичні пункти ледве животіють і замикаються. Худоба цілком винищена, або зїджена, комнезами зовсім обезсилені, але натомість куркули підняли голову й вітверто заявляють: „Тепер наші права, а не ваші“.

„Комуніст“ в листах з за Дні-

пра подає: По весні Київщину чекає своє „Поволжа“. У нас значна більшість озимини загинула, через посуху. Між иншим, большевики з Київщини стягли 13 міліонів пуд хліба, як продподатка Не диво, що весна принесе голод, бо в селян не залишилося жадних запасів хліба.

Офіціяльна агенція „Роста“ доносить: „В Купянськім уізді селяне кормляться хлібом з глини і сіна. Лютує голодний тиф. В Марїюпільськім повіті бувають випадки божевілля з олоду. Вся худоба зїджена. З Єлисаветгороду повідомляють, що тамошна людність живиться виключно сурогатами. В Херсоні люде не вспівають хоронити померших. В Мілітопольськім уїзді голодує 490 тисяч осіб“.

Стан Запоріжської губернії.

Запоріжська губернія в цьому році опинилася в найбільш тяжкому стані. Коли раніше губернія давала 50—60 міліонів пудів хліба, то в цьому році під совітським пануванням вона дала лише 9 міліонів пудів хліба.

Найкращі повіти — Мелітопольський, Токмаський і Бердянський — тепер охоплені голодом. Сільсько-господарче й економічне положення губернії таке, що говорити про нього не доводиться. Навіть, по большевицьким повідомленням деякі повіти не мають ні одної штуки худоби. Найкращий хліборобний повіт загрожує перетворитися в пустиню. Вже на сьогорічний засів в губернії ясно заповідається неурожай, бо нема що сіяти.

Тікають із „житниці півдня“.

З Мелітополя одержано відомости, що рух переселенців відбувається в надзвичайно великих розмірах. Сотні родин нападають совітські установи й вимагають одправки їх в другі губернії. Багато серед цих голодних гине по дорозі. Тисячі людей йдуть в невідомому напрямку, поїдаючи все на свойому шляху.

З цілого ряду сіл Бахмутського повіту одержано відомости, що крім поїдання падла, з кожним днем збільшуються випадки людожерства, особливо дітей. Харчівні для дітей, за браком харчу припинили свою діяльність.

Не видно диму з комина, не чути, як лає собака.

З Мелітополя повідомляють: В звязку з неврожаєм й голодом в повіті збільшується безробіття. В союзі пищевиків з 1180 членів має працю лише 180. В инших профсоюзах стан не кращий.

Голод в повіті з кожним днем все збільшується. Села роблять гнетуче враження й не видно диму з комина, не чути як лає собака, бо їх поїли як всіх з'їли. По богатьох селах не остався ні один мешканець.

Годуються собачиною.

Як подає „Комуніст“ в Білозерській волости, мелітопольського повіту зареєстровано 11.000 голодуючих. Населення їсть собак.

В коскораздорській волости, гуляйпольського повіту, 10 родин годуються собаками й котами.

Від голоду опухло 1378 осіб.

Українське торговельне акційне товариство.

Большевики витворюють власну буржуазію. В першу чергу забезпечують себе стовпи „комунізма“. Так цими днями до Совнаркому України поступив на затвердження устав українського торговельного „акційного“ товариства. Тимчасову раду складають: Владимиров (народний комісар продовольствія України), Брон (уповноваж. ком. внешторга), Туманова (Госбанк) і Кудря (Вукоспілка).

Промова Мануїльського.

(Від нашого кореспондента.)

В Харкові відбувається 2-гий всеукраїнський з'їзд „комнезаможей“ (комітетів незаможніх). З промовою на цьому зїзді виступив і Мануїльський, як заступник голови совіта народніх комісарів України. Головним чином говорив Мануїльський на тему про внутрішне і міжнародне положення України. В своїй промові він видав „маленькі“ таємниці про причини заклику совітів на конференцію в Генуї. Зупиняючись на конференції, Мануїльський заявив: „Я вважаю, що ми не погодимося прийняти вимоги Поанкаре про введення у нас режіма капітуляцій. Рівнож ми не приймемо умов про видачу нашої промисловости міжнародньому капіталу“. Далі Мануїльський сказав: „Инші вимоги полягають в тому, щоб наша червона армія була зменшена, щоб її зробити нешкідливою. Нарешті головна вимога виплата нами довгів. Але, — кінчив Мануїльський — ми не будемо на генуенській конференції самотні, як це було в 1918 році. Ми тепер будемо в доброму сусідстві тому, що Англія і Франція хоче вимогти на цій конференції ліквідацію всіх европейських довгів Америці“.

Духовенство і голод.

Духовенство кубансько чорноморської области жертвувало 11 міліонів рублів на фонд допомоги голодуючим („Кооперативное Дело“ ч. 23).

Представник Нансена в Харкові.

До Харкова прибув представник Нансена Кіслінг (Рпр.).

Українська Академія Мистецтва у Львові.

Порушене „Гуртком українських діячів мистецтва“ питання утворення у Львові української Академії мистецтв, найшло голосний відгомін в кругах зацікавлених справами нашої культури. До нашої Редакції починають напливати голоси, які ми зі свого боку подаємо як матеріял до ширшої дискусії на цю тему.

Першим відізвався о. О. З., який пише:

Дуже приємно вразила мене вістка подана в „Літературному Вістнику“, що найшлися люди, які задумали основувати українську академію мистецтв у Львові. В нас є чимало помітних мистців, більшість яких невідома українській суспільности, яких єдиною мрією було би вернути до батьківщини і працювати на місцях для рідної культури. Один з них, надворний маляр цісаря Франца Йосифа і болгарського короля Фердинанда, на чужині доробився майна, тільки про те й думає, щоб, вернувши до дому, почати допомогову акцію для української мистецької молоді, головно з околиць Золочева, з яких походить сам артист. В Монахові живе прим. артист, про якого українську національність мало хто знає. У Відні працює знова різьбар, якого праці, продаються з успіхом в Япані і Америці. Всі вони живуть тільки думкою про поворот до краю і про них не можна забути при нагоді оснування української академії мистецтв у Львові.

Тільки справи не можна розтягати в безконечність. Справу академії поставити конкретно і пляново узятися до переведення цього гарного замислу в діло“.

Не без інтересу здається нам голос відомого графіка д. **П а в л а К о в ж у н а**, який пише:

До сього часу промайнуло в нашій пресі кілька звісток про заснования Української Академії Мистецтв у Львові. Се є остільки важна справа, що багатьом з наших діячів треба над нею серіозно застановитися і сю справу видвигнути як пекучу потребу сьогоднішнього дня.

Ми сумнівалися, чи знайшовся би хто просто таки з грамотних людей, хто би заперечував потребу Академії Мистецтв у Львові, але справді — справа для ширшого загалу не зовсім ясна, бо більшість думає, що є це справа тісного гуртка, а не нації.

Отже коротко розглянемо се питання всебічно.

Ми знаємо, яка тяжка була і є боротьба за Український Університет у Львові, яка хвилювала — і хвилює сьогодня рішучо усі українські кола.

Потребу університету ми замовчимо, — бо се аксіома — ясна для всіх.

А чейже ми заспокоїлися би на однім своїм університеті?

Чиж не потрібні нам такі необхідні інституції, переважно матеріяльних наук, як Політехніка, Торговельна Академія і т. д., без яких ми ніяк не змогли би опанувати всебічно наш край? Ясно, що всі отсі наші недостачі поповняться дуже швидко з розрішенням нашої державности.

І коли все, про що я говорив вище прийде з часом — в характері „буденної“ необхідности, є ще одна справа, — справа Академії Мистецтв, про яку мусимо сперечатися чи сьогодні, чи навіть пізніще, бо ми собі не ясно здаємо справу і на жаль сконстатуємо, що наше громадянство не зовсім підготовано до зрозуміння ваги зазначеної інституції. Академії Мистецтв повставали у всіх народів в часи, коли вони дійшли своєї національної і культурної певности, коли громадянство дозріло до зрозуміння, що мистецтво — є душа нації, а нація без мистецтва, без культури душі — ніколи нацією не буде.

За прикладами ходити не треба. Подивімося тільки, як нас гнете і душить польська культура, яку ми тут в Галичині відчуваємо на кожнім кроці, але вона чужа нам і холодна, вона разом з тим холодить і нас та вбиває у нас наші естетичні почування.

Київ, правда, під сим оглядом щасливіщий. Московська культура була задалеко, аби душити його, а рештки нашої культури з попе-

---

ИОГАН ҐОТЛІВ ФІХТЕ.

20)

Промови до німецького народу.

Переклав **М. ЄВШАН.**

ТРЕТЯ ПРОМОВА.

(Продовження.)

Так в дійсности мається справа; та ми помимо того не покидаймося віри в самих себе. Бо ті і всі инші подібні прояви не є нічим самостійним, лише цвітом та овочем дикого кореня старого часу. Вщіплюймо лише спокійно нові, шляхотнійші та сильнійші корені, то здавимо старі, а з ними їх цвіт і овоч зівяне і відпаде сам собою, не дістаючи з кореня ніякої дальшої поживи. Тепер не може ще наш час здобутися на віру в наші слова і треба, аби вони йому подавалися як казки. Ми й не хочемо тої віри; ми хочемо мати лише простір для творчости та діяльности. Опісля він побачить та повірить своїм очам.

І так наприклад кождий, обзнайомлений з дослідами нового часу, мусів вже давно завважити, що тут ще раз висловлюється думки та погляди, які німецька фільософія проповідувала від самого свого початку, і ще раз проповідувала, бо власне й не могла здобутися на що инше, як на проповідь. Що та проповідь лишилася без наслідку в пустім просторі, стало тепер достаточно ясним, і ясною є причина, чому вона мусіла безслідно минути. Живе лише живих булить; та дійсне життя часу не є нічим споріднене з тою фільософією, бо та фільософія обмежується на круг, який ще не отворився для того часу і промовляє до змислів, якими він ще не наділений. Вона зовсім не чується дома в тім століттю і випереджує час, будучи наперед вже готовим життєвим елементом покоління, яке має в ньому щойно вирости до світла. З теперішнього покоління вона мусить зрезиґнува[illegible] щоби одначе до цього часу не бути бе[illegible]о, вона мусить тимчасом взяти на себе за[illegible] ви-образувати собі покоління, до якого вона належить. І лише тоді, коли вона вияснить собі сю найблизчу свою працю, зможе мирно та приязно жити з поколінням, якого вона зрештою не любить. Виховання, про яке ми досі говорили, є заразом вихованням і для неї; в деякому відношенню знов може лише вона бути виховавцем в тім вихованню; і тому вона мусіла постаратися о свою зрозумілість та можливість приняття. Але прийде час, коли її зрозуміють і з радістю приймуть; і тому не треба покидати віри в самого себе.

Послухайте стих старого пророка, який говорить про не менше пожалування гідне положення. І так каже пророк над водами Хебар, потішаючи полонених не в своїм, а в чужім краю:

„Спочила на мені рука господня, і Господь випровадив мене в дусі і поставив мене серед рівнини, яка була повна кістьми, і водив мене кругом довкола їх; і, глянь, їх було дуже багато серед рівнини і, диви, вони були дуже висохлі. І промовив до мене: сине чоловічий! чи оживуть сі кости? Я сказав: Господи Боже! лише Ти се знаєш. Тоді він сказав мені: скажи пророцтво про сі кости і промов до них: кости висохлі! слухайте слова господнього: так говорить Господь Бог костям сим: от я натхну вас духом — ви оживете; і дам вам жили, обложу вас мясом і покрию вас шкірою, і вложу у вас дух і оживете; і пізнаєте, що я Господь. І я промовив пророче слово, як мені було приказано; і лише я виповів те слово, то счинився шум, і от, почався рух і стали зближатися кости, кість з костю своєю. І побачив я: отсе на них жили, і виросло мясо, а з верха покрила їх шкіра; а духа не було в них. Тоді він сказав мені: скажи пророцтво духови, скажи пророцтво, сину чоловічий, і промов до духа: так говорить Господь Бог: від чотирьох вітрів прийди, духу, і повій на тих убитих, і нехай вони оживуть. І я сказав пророцтво, як мені було приказано; і увійшов в них дух, і вони ожили і стали на ноги свої, дуже, дуже велика їх сила“.*) — Нехай складові части нашого вищого духового життя так само висохнуть та все так порозкидувані лежать в дикім безладдю, як кістяки пророка, а тим самим нехай порвуться звязки нашої національної єдности; нехай серед бурі, дощевої зливи та опалюючих промінів сонця цілі століття їх виблять та висушать; — оживлюючий подих духового світа ще не перестав віяти. Він увійде і в завмерлі кости нашого національного тіла і зведе їх до купи, і повстануть перед нами в красі та в новім, повнім хвалили життю.

(Продовження буде.)

*) Єзекиїл. 37 1—10.

редніх століть спасали душу київського Українця. Тепер — те, коли в Київі є Українска Академія Мистецтв і дає нам нову красу, але нашу, яку ми потрібуємо — ми спокійні за свою перемогу.

Але уявім собі — що би було, як би у Київі істнувала, хотяй би пів століття Московська Академія, Московська культура коли б не опанувала Українську, то у всякім разі на довго би її задержала.

Мені говорив один відомий московський діяч, що Росія зробила непростиму помилку, що в свій час не заснувала Академії в Київі і тим дала піднятися на ноги українській культурі. Бо коли б така Академія істнувала в Київі, то навіть в Українській Державі вона ще дуже довго відстоювалаб свої позиції та боролася з молодою українською культурою.

Львів — західний культурний центр України. Сильніща польська культура робить щоденно своє. Навіть більше. Приймаючи на увагу взагалі польську вдачу, вона провадиться о наше життя пляново! Без Академії мистецтв, без фортеці і огнища своєї культури — не має опору. На наших очах може без нашої свідомости, — ми губимо свою душу, її нам перекручують, нівечать, як хотять!

Звернім увагу, що наші місцеві галани понівечились безповоротно в мурах краківської, чужої Академії, і замість учитись українському мистецтву, вони прийшли до нас, навчившися скорше розуміти Польщу, ніби Україну, чому і радіє польська мистецька критика. (Рецензії п. Новаківського).

А трагедії наших понівечених людей — ми на жаль не розуміємо. Новаківський, Курилас, Труш — люди, яким дано великий дар Божий, але що робити, коли їх навчено дивитись на Україну через мистецьке польське скло. Те саме й на Придніпрянщині. Ціла низка талановитих малярів втопилася в московських школах! Тому нічого й дивуватися, що нам творять українське мистецтво „ділєтанти“ Кричевський і Холодний, які не гартувалися ані в Кракові, ані в Петербурзі.

Як же вийти з сього становища? Та ми-ж мусимо не то що оборонятися. а й перемогти!

Отже Академія Мистецтв у Львові — се єдиний і до того можливий вихід зараз. Взиваю тих, кому ся справа дорога, негайно приступити до зреалізовання цієї ідеї, бо ґрунт до сього зараз є, на який вказав добродій Іван Гончар (псевдонім одного з видатних українських малярів) („Митуса“ ч. 2. „Кілька гадок на часі“) куди і відсилаємо зацікавлених.

Правда, в дечім можна не погодитися з д. І. Гончаром — се з тим, що він має на увазі учнів Придніпрянців, що порозкидані по ріжних европейських Академіях, в числі 35. (між якими є багато й Галичан) і що ніби — „Галицька Україна виказує поки-що вельми малий контінгент учнів мистецтва“.

Мені-ж здається, що як раз навпаки.

Власне, о те й ходить, щоби в Галицькій Україні дати опір польській культурі, бо з заснованням польської Академії Мистецтв у Львові ми програємо може більшу справу, як в 1918 році... Нам убють нашу душу.

Придніпрянців — дійсно — треба вирвати з чужих Академій і притягти до Львова, до наших музеїв, де лежить наше все, а вони до того і були би першим каміннем основи Академії, що принесли би з собою традиції студентські і поставилися би до справи солідно.

Може в отсій моїй нашвидко писаній замітці є мало переконаючих фактів для такої серйозної справи, може дехто з застарілих несимістів скаже, що для 4-х мілїонів українського населення Галичини Академія Мистеств є завелика роскіш — то я буду безрадний, — але все ж скажу тим людям, що Естонці і Латиші, що разом складають меншу частину і по території і по населенню від Галичини, а мають культуру з осібна кожний значно більшу як ми — і, розуміється, свої Академії Мистецтв давно вже мають...

Преса.

„Напшуд“ про кризу в Польщі.

„Напшуд“ з 9. ц. м. пише в передовиці:

„Краще, як коли, показалося підчас найновійшої кризи — з приводу виленської справи — що політичні методи ендеків ведуть просто до зроблення з Польщі дому варіятів. Вже хиба кождий бачить, що серед таких умовин — Польща не може держатися. Що тепер діється в Варшаві, то блазенство, яке покриває Польщу перед світом тавром смішности і встиду. Зі всього робиться блазенську „шопку“. Той приїзд виленського сойму до Варшави, щоби не підписати унії з Польщею, ті театральні „геци“ з арцибіскупом (Гриневецький), який властиво з Вильном мало що має спільного, бо виховувався переважно у Львові, в тамошному ендецькому гнізді, той ґенерал Галлєр, в активній службі, розліплюючий безлично відозви проти уряду на мурах Варшави, це все разом — чи не типовий дім варіятів? — А Сойм! Сойм, який відкидає внесок уряду, а рівночасно каже тому урядови позістати на далі при владі і звертається до Начальника, щоби не прийняв димісії того уряду, — чи можна представити собі більше дурновату комедію?

Тут уже не поможе нам ніяка заграниччна пропаґанда, той образ з Варшави вриється в память загранициі і переконає всіх в тім напрямі, що Польща то край півголовків і комедіянтів, яких годі брати серіо.

Ксьондз Лютославскі — пише далі „Напшуд“ — є режісером тої комедії“, а гурт скінчених дурнів є акторами. В таких руках лежить судьба держави — чиж може вона довго животіти?

Для партійного еґоїзму не боялася та банда довести до нечуваного скандалу, компромітуючого Польщу в очах цілого світа саме в хвилі, коли має вирішуватися справа Виленщини“.

Совітська Росія.

Голод в Самарській ґубернії.

Положення Самарської ґубернії важке. З 2,800.000 населення голодує 2,243 000. З самого початку померло 141.000 осіб з голоду. 89.000 осіб від епідемій. З ґубернії евакуовано 121.000 людей. 600.000 дітей одержує харчову допомогу, яку дають майже виключно заграничні орґанізації. Совітський Червоний Хрест виживляє ледви 6.000 осіб. (Кооперативное Дєло ч. 23).

Засідання московського совіта.

Перше засідання плєнума московського совіта нового складу почалось докладом Богусловського про результати передвиборів. Приймали участь в виборах 2274 підприємств, було подано 33.500 осіб. Плєнум одноголосно ухвалив затвердити почесними членами ряд осіб, які перебувають у вязницях капіталістичних країн і вибрачих делєгатами. Головою одноголосно вибраний Кашенєв. Тут же ухвалено наказ совітській делєгації в Ґенуї.

Непорозуміння в Комінтерні.

Підчас засідання Комінтерну в Москві виявилась велика ріжниця поглядів поміж італійськими делєгатами, що протестували проти нової тактики большевиків і московськими комуністами, що обстоювали за необхідність нової політики. (Рпр.).

Передача майна Польщі.

Як подає „Комуніст“, совіти передали Польщі архів „присутствія по губернским і крестьянским дєлам бив. Царства Польского“, а музейна комісія російсько-польської делєгації ухвалила передати Польщі 21 образів маляра Бернарда Белльосто.

З Далекого Сходу.

Совітські часописи пишуть, що на Далекім Сході в околицях Сорики-Майданцикеза повстанці розпочали скріплену діяльність.

Меркуловське правительство вислало в Харбин агентів для покупки оружя для амурських повстанців, яке має бути вислане на Сахалін. Начальником амурського повстанчого руху назначений Серебряков.

З Чіти доносять офіціяльно про заняття большевиками ст. Розенгардовки віддаленої на 180 верст на південь від Хабаровська.

Варшавські денники довідуються, що японські війська здержали наступ червоної армії на Владивосток.

Л. БІЛЕЦЬКИЙ.

Естетика сучасної поезії і творчість П. Тичини.

(Продовження).

Надзвичайно багато у віршові алітерацій незмінних — червертий рядок першої й третьої строфи (тн-тм-тн-тн тм), третий рядок другої й четвертої строфи — (хмр хмр-хвл), четвертий ряд. тоїж строфи (смн-ем-ен), перший ряд четвертої строфи (прлвш-прплнш); попадаються алітерації заховані: перший ряд. другої строфи (пл-хм), другий ряд. другої і четвертої строфи (ре-ле) і т. д. У всіх цих алітераціях при самих ріжних сполученнях повторюються шелестівки майже одної звукової натури — плавні — **рл** і нозальні мн; спорадично **т**, х, п. Перевага плавних і носових шелестівок, а власне носових — у першій і третій строфі, плавних — у другій і четвертій і творять враження дзвону (тмн, тн, тм і т. и.), завивання вітру (**емн, см светл, ен** і т. и.), а плавні **рл** (**хмр, хвл, рст, илс, прпл** і т. д.) завивання вітру підносять до бурі.

Особливо таке враження бурі через алітерацію плавних **рл** поет виявляє у віршові „Плуг“:

Вітер.
Не вітер — буря!
Трощить, ламає, з землі
[вириває
За чорними, хмарами
(З блиском! ударами!)
За чорними хмарами мі-
[ліон мілійонів мускуляс-
[тих рук...

Кожний вірш Тичини в тій чи иншій формі алітерацій, асонансів дає відчути враження звукове того явища життя, яке він змальовує.

Найкраще це виявляється у творах: „З кохання плакав я, ридав“.., „Там тополі“.., „Ой не крийся природо“.., „Дощ“.., „Вітер“.., „Ще пташка“..., „Золотий гомін“, „Лю“ „Ритм“, і богато ин.

Враження поетичної тональности, поетичної мелодії, мелодійної інструментовки вірша ще збільшується через найріжноманітнійше й богате вживання розділових знаків. Кожний розділовий знак з погляду музичного має свою індівідуальну фіґуру: ! = ∠, себ-то музичне крещендо, ? = ∠7, ... = 𝄐-музичне формато і т. д. Отже коли приняти і це на увагу, то інструментовка вірша надзвичайно збогачується. Але лише експресія та імпресія душі поета збогачує вірш його через розділові знаки. Тичину у цьому відношенню можна вважати за великого експресіо імпресіоніста. Кожний вірш його є доказом цього.

Ще більше інструментовка вірша збогачується через майстерне вживання так зв. внутрішньої рими. У цьому відношенню поезія Тичини є найліпшим і найбогатшим представником цієї майстерної поетичної риси:

О милий друже, — знов
[недуже —
О любий брате, — розі-
[пяте —
. . . . .

З душі моєї — мов лілеї —
Ростуть прекрасні — ясні,
[ясні
. . . . .

Сум серця тисне: — Сонце!
[нісне! (Закучерявилися хмари...)

Або:

Над нивами — приливами
. . . . .

Мов золото — поколото
Горить — тремтить ріка,
[як музика .. (Гаї шумлять...)

Або:

Наливалися жита. — Я ска-
[зав їй: золота!
. . . . .

Почали тумани йти. — Я ска-
[зав: не любиш ти
. . . . .

Зажуривсь під снігом гай. —
[Я сказав їй: щож...! Прощай
(Десь надходила весна...)

Або:

Там тополі у полі на
[волі —
. . . . .

Й рокотання — ридання
[бандур...
. . . . .

І так смутно, так сумно
[співає — (Там тополі...)

Або:

Ходив у гніві і сіяв співи:
. . . . .

Плили хмарини, немов пер-
[лини... (Хтось гладив ниви...)

Або:

Будьте безумні — не зимні.
. . . . .

Ударте у мідь, обезхмар-
[те! (Сіїте.) і т. д.

(Продовження буде).

Мова фактів.

(Причини до самоволі шкільних властей.)

I. Постійний спадок числа українських учительських сил.

Теперішна польська шкільна влада обсаджує дальше українські школи польськими учительськими силами. Ось табеля, що ілюструє скількість українського і польського учительства і прц. української дітвори в 1921 р. в майже чисто українському судовому повіті н. пр. Журавно — де прц. українського населення по статистиці Кшижановского і Куманецкого виносить 81·4 прц.

Назва місцевости	Кілько-клясова школа і її викладова мова		Число учитель. сил і їх народність		Якість фреквенції і прц. української молоді
	За Австрії	Тепер	За Австрії	Тепер	
Антонівка	2 кл. пол.	2 кл. пол.	2 пол.	2 пол.	100 прц. пол.
Баличі подор.	2 кл. укр.	2 кл. укр.	2 укр. 2 пол.	2 пол. 1 укр.	98 „ укр.
Баличі зарічні	2 кл. укр.	2 кл. укр.	2 пол.	2 укр.	99 „ „
Буянів	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр. 1 пол.	1 укр.	99 „ „
Володимирці	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр. 1 пол.	2 укр.	99 „ „
Голещів	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр. 2 пол.	3 пол.	96 „ „
Дубравка	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр. 1 пол.	2 укр.	100 „ „
Журава	1 кл. укр.	1 кл. укр.	2 укр.	1 укр. 1 пол.	80 „ „
Журавно шк. муж.	5 кл. пол.	5 кл. пол.	2 укр. 3 пол.	2 укр. 4 пол.	50 „ „
Журавно шк. жін.	4 кл. пол.	4 кл. пол.	1 укр. 3 пол.	4 пол.	40 „ „
Ізидорівка	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр. 1 пол.	2 пол.	75 „ „
Корчівка	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр.	1 пол.	97 „ „
Которини	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр.	1 пол.	98 „ „
Корнелівка	1 кл. нім.	1 кл. нім.	1 пол.	1 нім.	2 „ „
Крехів	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр.	1 пол.	98 „ „
Лисків	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр. 1 пол.	2 укр.	100 „ „
Ляховичі подор.	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр. 1 пол.	1 укр. 1 пол.	98 „ „
Ляховичі зарічні	2 кл. укр.	2 кл. укр.	2 укр. 1 пол.	1 укр. 1 пол.	99 „ „
Лютинка	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр.	1 укр.	99 „ „
Любша	2 кл. укр.	2 кл. укр.	1 укр. 1 пол.	2 пол.	75 „ „
Манастирці	2 кл. укр.	2 кл. укр.	1 укр. 2 пол.	2 пол.	98 „ „
Мазурівка	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 пол.	1 пол.	78 „ „
Млиниска	2 кл. укр.	2 кл. пол.	2 пол.	2 пол.	70 „ „
Мельнич	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 пол.	1 укр.	99 „ „
Махлинець	1 кл. нім.	1 кл. нім.	2 пол.	2 пол.	5 „ „
Нове село	1 кл. нім.	1 кл. нім.	1 укр. 1 пол.	1 пол.	18 „ „
Новошини	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 пол.	1 пол.	98 „ „
Облазниця	2 кл. укр.	2 кл. укр.	1 укр. 1 пол.	2 пол.	85 „ „
Облазниця	1 кл. пол.	1 кл. пол.	1 пол.	1 пол.	—
Протеси	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр. 1 пол.	2 укр.	99 „ „
Смугів	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр.	1 укр,	95 „ „
Сулятичі	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 пол. 2 укр.	2 укр. 1 пол.	98 „ „
Тарнавка	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр.	1 пол.	99 „ „
Чертеж	2 кл. укр.	2 кл. укр.	1 укр. 2 пол.	1 укр. 1 пол.	99·5 „ „
Яйківці	1 кл. укр.	1 кл. укр.	1 укр.	1 пол.	99 „ „

В 1913 р. було в тому повіті українського учительства 31 сил, польського 38. Тепер є українських сил 23. польських 41. Число українського учительства змаліло о 8 сил, коли число польського учительства з р о с л о о 3 сили.

Те саме діється й по инших повітах Східної Галичини. Нпр. в повіті Бучач було в 1913 р. українських сил 82, тепер 68; Борщів 73, тепер 52; Мостиска 61. тепер 54; Броди 45, тепер 36; Турка 85, тепер 77; Косів 80, тепер 65; Збори 64, тепер 46; Заліщики 49, тепер 34; Бережани 90, тепер 53; Товмач 68, тепер 47; Скалат 47, тепер 28; Калуш 80, тепер 63.

(Продовження буде).

ТЕЛЄҐРАМИ.

Італійська преса про українсько-польські справи.

Рим. (ПАТ.) Останніми часами Україні почали сильну агітацію проти Польщі в італійській пресі. Низше подаємо яко зразки цієї пропаганди голоси італійської преси. „Пополо Романо" пише, що Польща в своїм сліпім фанатизмі бачить у діяльности української церкви перешкоду для Поляків у анексії Галичини і в експанзії на Росію. Боротьба Польщі проти української церкви була остра і завзята. Польський імперіялізм, який трактує католицизм яко інструмент польонізації хапався політичного переслідування Українців, дипльоматичної інтриґи та війни з українським клиром і дипльоматії в польській і французькій пресі, спрямованої проти апостола незалежности Галичини Шептицького. Митрополит Шептицький всетаки є найпопулярнішою особою в Галичині. Галичина, котру Поляки зайняли мілітарно, находиться в страшних услівях. На дневному порядку переслідування українського клиру і постійні заборони релігійних практик. Дальше подає „П. Р." інформації про вирвання польськими агентами одної сторінки з понтифікального календаря, що був у друку. Стаття має заголовок „Інтриґи Польщі і скандал Ватикану. В иншому числі знову подає „П. Р." вістку про замах на митр. Шептицького й заявляє, що замах виконали польські націоналісти. Часопис „Паезе" пише, що Польща, котра виросла завдяки загарбанню Галичини, приневолила українське правительство втікати за границю. Польща силою польонізує Україну, хоч статистика виказує в Галичині величезну більшість Українців, трохи польських Жидів і зникаючу меншість инших національностей.

Нота Зєд. Держав в справі відмови участи ґенуенської конференції.

Вашінґтон. (ПАТ.) Райтер. Секретар Юс вислав до італійського амбасадора Рітчі таку ноту: Правительство Зєд. Держав одержавши першу ноту Вашої Екселенції в справі участи Зєд. Держав у пропонованій конференції в Ґенуї, піддав її поважній розвазі. Зрозуміє, що правительство Зєд. Держав мусить цікавитися конференцією, котрої ціллю є винайдення успішних засобів для відбудови Европи, бо ми не лише бажаємо собі щиро, щоби народи, котрі найбільше потерпіли від руїни і воєнної завірюхи, відзискали добробут. Але також важне є, що без уздоровлення Европи не може поправитися положення цілого світа. Правительство Зєд. Держав розглядало предложену програму, перейняте цим почуванням і мусить проти своєї волі здержатися від участи в кроках, які зміряють до осягнення вище згаданої цілі. З жалем повідомляю Вас, що пороблені розглянення сконстатували стан, на основі котрого годі опертися думці, що запропонована конференція в самій річи не є економічною конференцією, бо з під нарад виключено питання, без вдоволяючої розвязки котрих і дальше істнуватимуть головні причини захолочення економічного життя. Тому то правительство Зєд Держав не могло би брати в ній участи. Правительство Зєд. Держав мусить ясно дати вислів переконанню що хоч дуже бажає взяти в відповідний спосіб участь у економічній відбудові Европи, на що дало досить доказів, всетаки не хоче дати себе втягнути в европейську політику без конечної потреби. В російській справі мусить воно зазначити, що щоправда докладає старань, щоби зробити все, що є в його силі в користь добробуту російського народу і з живим признанням заінтересуванням слідить кожен крок на дорозі до економічної відбудови, котра вможливила би Росії поворот до давної продуктивної праці, але воно є думки, що услівій до цього не буде, поки не послідує відповідне поведення людей відповідальних за теперішній економічний занепад Росії.

МАЛИЙ ФЕЙЛЄТОН.

З дороги життя.

В кого нині зрідла міна? Воєвода, Джордж.. даніна.

Вже не стало карнавалу —
Авантур, танців і шалу, —
Плачуть смотрики, вдовиці,
Що минули вже мясниці —
Жаль береться й кавалера,
Що нова надходить ера.

Всі дівчата посумніли,
Що справляли, як уміли,
Забуття і насолоду
У мороз і дощ негоду;
І присіла позолота,
Що не стало вже фокстрота.

І „великі" дипльомати
Починають нарікати,
По давньому не ведеться,
Звідкись лихо все береться:
Там німецькі контрагенти,
Петрушевича агенти;
Тут виленські мародери,
Східно-галицькі „менери".
Тай на диво щось Француз
Прнятелям сунуть тузи,
Стали з Леніном шептати,
Севрський трактат витягати

Та не тільки „братя рідні",
Є й чужинці нині бідні:
От Англієць зажурився,
Що Єгипет сколотився,
Встануть давні Фараони
І буде, як „во дни они".

З Німців тягнуть понад міру
(Ще дістане хтось у шкіру!),
Тай про шаха ходять версії
(Не з Просвіти, але з Персії),
Що і він вже сіромаха,
Зі всіх боків має шаха.

Але нам найбільше шкода,
Що шановний воєвода
Покидає край наш рідний,
(Хтось з нас мусить бути спідний)
Бо із нього на остатку
Здер „Роботнік" „лєцту" латку

Тягне так один з одного,
Здер би свиту й зі святого.
Той не диво, що в куточку
„Брат" наш тягне з нас сорочку,
Хоч сам знає, милий Боже,
Що і це вже не поможе..

Бурлак.

ЛІТЕРАТУРНИЙ ВІСТНИК.

Рецензії і замітки.

„МИТУСА". Література й мистецтво. Січень і лютий 1922 року у двох випусках.

Передо мною два „зшитки" літературно-мистецької збірки українських молодих поетів. Вже одна назва „Митуса", прибрана мистцями для свого видання, говорить за те, що ці альманахи мають органічний звязок із землею української Галичини. Як „Боян", про якого згадує давній поет-автор Слова о п. Ігореві, стає символом багатьох мистецьких видань та ріжних мистецьких організацій,—так і Митуса „словутний співак" за часів князя Данила Галицького, якого Костомарів і Франко в своїх поезіях эпопуляризували і зробили символом, що „пісьми сипле на князя, гострими ніби стрілами, піснями люд стурбував і хіть до війни підливає", або:

„Се Митуса із села в село
Ходить словом люд манить;
Його гнів, то іскра,—де лише
Впаде, там огонь горить".

Отже цю ідею революційного руху, боротьби проти старого та заклику до нового, можна так думати, видавці поклали в основу свого альманаху. Стаття В. Бобинського „Від символізму на нові шляхи" як би підтверджує, що ми маємо діло з громадою поетів, що пережили так зв. „символізм" в українській поезії і шукають нових шляхів поетичного виявлення.

Перша сторінка збірки „Митуса" — обкладка художньої роботи Ковжуна: чорна пляма — фон, на якому жовтими літерами вгорі значиться заголовок збірки „Митуса", а внизу—жовтий круг, в якому зазначаються римським числом н-р „зшитка"; з обох боків круга в напрямку до низу спускається щось подібне до квітки. Для реклями може такий малюнок і має значіння, бо реклама тим і визначається, що підносить все у найбільш крикливій, у найбільш різкій формі, не рахуючись навіть із художнім смаком. Останнього на жаль не має і в обкладці збірок „Митуси", хоч від п. Ковжуна можна було сподіватись далеко ліпшого малюнка. Кинувсь мені в очі і напись „Митуса"; нагадує він ніби полуустав старий, але оздоби з квіток між літерами, криві, середні лінії та ще й навхрест н літери и, в замість є, з замість с, все це говорить мені, що пан художник не рахувався ні з природою старого полуустава (а ще менше з природою устава) ні з справжнім написом „Славутнього пѣвца Митуся", якого можна найти на сторінках Галицько-волинського літопису під р. 1241. Взагалі хотілось би звернути увагу п. Ковжуна-графіка, що в староукраїнській мові ми ніколи не знайдемо таких граматичних помилок, як Павлѡ, зѫлатий, з, які рахуються за п. Ковжуном у його графіках...

Кожна збірка „Митуси" складається з трьох основних частин: 1) поезій, 2) так зв. поетичної прози і 3) мистецько-критичної частини. Перша збірка розпочинається поезіями *Р. Купчинського*: „Слота" і „Вітер" — вірші дуже цікаві як по своїй інструментовці (Слота) так і архітектонікою (Вітер). Правда, вони дуже нагадують деякі твори Тичини (цикль „Енгармонійне", „Я стою на кручі" і инш.), але це не перескаджає їм мати свою поетичну гаму, свій тембр. Менше з поетично-формального боку цікава його „Ода до пісні". Має вона надто калейдоскопічний характер, щодо рефлексій поета і занадто також ці рефлексії є гномічними.

Цікавими віршами можу назвати також поезії *В. Бобинського*. Найцікавіші з них по своїй поетичній структурі є „Камо?" і „Розгін Феба". Всі инші його поезії з погляду формального є занадто тяжкі своєю ритмікою. Не витримується не тільки ритмічна стопа, але й метрична; через те вони тяжко читаються і нагадують скорше поетичну прозу.

У деяких не досить звучна рима. Я не можу назвати влучним римованням таке, як „недоступні".— „ступні", „хрести"—„шелести" (іменник) — „Ховеті"; „блискучозорк". — „шорок" („На обологи злуди"); „світів" „лоно нив" (Сподівання); „різке" — „піски" (II. Орел) і т. и.

Досить добра ритміка поезій *Л. Бабія*, але вже занадто його поезії довгі. Чим довший ліричний вірш, тим швидше він перестає бути ліричним; особливо ця найбільша небезпека загрожує молодим поетам.

Ю. Шкрумеляк має гарний в дусі Тичини вірш „Буря"; на жаль зрадив його останній рядок: „Хтось свої шати розідер" з недоброю римою до слова „сфер". Досить мелодійним є вірш-елегія „Перли".

В дусі Якова Савченка—аматора до слів з великої початкової літери—поезії *А. Павлюка* з циклю „Дні".

Щодо „поезій в прозі" то досить оригінальним по стилю можна назвати твір *Евг. Яворовського* „Поцілунок". „В його поезіях найкраще прийшло до слова намагання віддати рухові першенство перед иншими засобами" (Митуса II. ст. 54) і всю поезію перенести на фільму кінематографа. Варто мати естетичне чуття міри і змальовувати фарбами поетичної „динаміки" лише те, що найбільш відповідає законам природнього руху та зміни картин в часі. Який може бути рух, скажемо, в такому перебігові прозаїчному статичного стану життя та його опису?

„Темінь вечора. Камяниця: перший поверх, на право, другі двері, третій покій. Золоті стіни. Чорний стіл.

Батько, мати, брат і — він... І гості... Вона й мати її — старушка. Сусідство з камяниці. Відвідини... Постійно... Що вечора... Приязнь... Випадає"... Цеж опис помешкання, стану родини, її оточення та того, що було!...

Але є місця, які розвертають події досить влучно: З.

Чорний, маленький капелюх. Тонесенька паличка. Довга папіроска.

Скоренько... Скоренько...

Вулиця... Пішоход... Натовп... Маса... Товпа...

До неї!... До неї!... Цілувати... Цілувати...

Ще... Ще... Ще раз...

Камяниця... Сходи... Перший поверх... На ліво... Другі двері... Дзвінок до неї...

Назад! Назад!... Не вільно... Мораль?

Отже, що до поетичної творчости, яка закреслена сотрудниками цих збірок, то вона досить ріжноманітна, правда, в межах лише лірики та поетичних мініятур; не означується вона талантами, що творили би щось оригінальне у більшому маштабі, але те, в чому виявилась наймолодша українська муза, є цікаве, живе, виявляє досить щирі й добрі шукання кращих форм поетичної творчости, але ці форми не визначилися ясно, ховаються за заслоною хоч снятьє чистими рожевими туманностями, до яких так прагнуть молоді поети старого бояна „Митуси". Перша збірка оздоблена гарною графікою П. Ковжуна: „Пейсаж", „Місто", „Богема".

Друга збірка ховає в собі дві клясичні графіки Ю. Нарбута. Закінчуючи свій огляд „Митуси" бажаємо: 1) не кидати доброго живого діла на півдорозі, 2) змінити окладку на більш художню, тим більш, що вже і кліше її попсоване і 3) виправити правопис слова „Митуса", і не досить правдивий полуустав замінити на старий український скоропис справжній.

Л. Білецький.

Бібліографія.

(Книжки надіслані до Редакції).

Журба Галина — МЕЛАНКА (Шедрівка 1922 р.). — Видавництво С. У. Д. — Київ Тарнів 1922 р. Ст. 30. 16°. Ціна 60 мк.

Єлисей Карпенко — ЕДЕЛЬВАЙС (драм. нарис). — Відень-Київ 1921. Ст. 20. м. 8°. Видавництво „Театр".

Йогож: ЗЕМЛЯ (драм. нарис). Відень-Київ 1921. Ст. 61. 8°.

Йогож: В ДОЛИНІ СЛІЗ (драма). Відень-Київ 1921. Ст. 59. 8°.

„КНИГА" — Неперіодичний бібліографічний орган Обєднання Українських Видавців — під редакцією проф. *Дмитра Антоновича*. I. Відень-Київ. Грудень 1921. Стор. 80. Вел. 8°. Зміст: Від Редакції. *М. Грушевський* — Українські стародруки. *І. Борщак* — Бібліографічні мандрування. *С. Черкасенко* — Дещо про шкільні видання. *В. Шебедів* — Українська справа в італійській пресі. Видавничі товариства. Науково-літературні установи. Література і театр. Хроніка. *І. Калинович* — Літопис української публікації за 1918 р. Спис книжок надісланих до Редакції. Каталог книжок Обєднання Українських Видавців. Оголошення. Адреса Редакції і Контори: Wien IX. Porcelang. 19. I. Stiege, Tür 1. — Ціна 1. вип. 100 мкп.

Крушельницький - Лепкий - Попович — ПЕРША ЧИТАНКА (Буквар і Читанка для першого року шкільної науки). — Накл. Кружка У.П.Т. в Станиславові 1922. з рисунками і заголовною картою *Олени Кульчицької*. Ст. 72. 8°.

„ПОСТУП" — Студентський Вісник. Рік II. Ч. 3. Львів. Березень 1922. Зміст: *К. Сосенко* — Про містику гаїлок. *П. Скрутень* — Rabindranath Tagore. *О. Л. Марцін* — Молодь серед непригожих умовин. *Р. Завадович* — Рідній землі. *Я. Крилько*— Усе проходить. *Мерімі* — I ти умерла. *П. Сосенко* — Вона явилася. *В. Тимковиченко* — Рядком похмурим. *Ромі Шопин* — Чудові сни. *А. Мор* — Чорно, душно. *П. С. М.* На чорно золотий межі. *А. Доде* — Облога Берліна. *Р. Завадович* — Сон. Під ясним прапором. Зі студентського життя. Надіслане до Редакції.

„ПРОМІНЬ" — місячник. Видає і редагує Комітет Молоді. Рік II. Ч. 2. Чернівці, лютий 1922. Стор. 33—64. З портретом О. Кобилянської *Е. Ліпецького*. Число посвячене 35 роковинам літературної діяльности О. Кобилянської. Зміст: Від Редакції. *М. Мережієвич* — Кобилянській. *Е. В.* — О. Кобилянська (житепис). *Д-р О. Грицай* — Ольга Кобилянська (крит. розвідка). *І. Пігуляк* — Хронольогічний показчик. *О. Маковей* — Замки на леді. *В. В.* Занепад нашого життя на Буковині. *К. Ластівка* — Мрія. *Р. Тагоре* — „*". Самообразування в середніх школах. *П. Леськів* — Чи можлива серед українського студенства на Буковині спільна праця. *П. І.* Рух та життя українського студенства на рідній землі. *Комітет* — До українського громадянства. Посмертна згадка (В. Короленко). Вісти. Переписка редакції.

„СВІТ ДИТИНИ" (Ілюстрований часопис для дітей). Рік III. Ч. 5, Львів, 1. марта 1922. Зміст: *О. Бабій* — Тарас Шевченко. *С. Весела* — Безсмертні діти. *А. Лотоцький* — Пята казка дідуся Тараса. *Я. Вільшенко* — До стовпів, що підпирають небо. *М. Магир* — Як Славко бажав стати поетом. *Т. Шевченко* — Причинна. *А. Животко* — Одної ночі (образок на одну дію). *С. Яремова* — Небесний бенкет. *Д. Беч* — Поклін Тобі. *Г. Завадович* — Тарасова пісня. *Т. Шевченко* — Зазив до братньої любови. *О. Вільшина* — Моліться діти. *Доонт* — Шевченкові карти. Ребуси, загадки і шаради. Переписка Редакції. *Михась* — Св. Миколай між українською дітворою. Оголошення.

„СВІТЛО" (місячник посвячений справам національного й суспільного виховання). Рік II. Ч. 1—3, січень-март 1922. Ст. 64. 8°. Зміст: Від Редакції. *М. Галущинський* — Українське шкільництво в польськім освітленню. *Л. Білецький* — Софія Русова. *А. Животко* — Песталоцці. *Е. Сельський* — Суспільно-національна опіка над дітьми. *Ю. Павликовський* — Взаємновідносини кооперації до культурно-освітньої праці в области загальної освіти і двигання сільсько-господарської культури. *Р. М. Фрайенфельс* — Нові шляхи практичного знання душі. *О. Терлецький* — Всеукраїнське виховання. *М. Панчук* — Важна справа. Критичні відзиви. Хроніка. Відозва в справі Шевченківського свята. Бібліографія. Вісти з Товариств: Просвіти, Учительська Громада.

Іван Франко — ЗІВЯЛЕ ЛИСТЯ. Лірична драма. Третє видання. Львів-Київ, 1922. Накладом Українського Педагогічного Товариства. Ст. 76. Ціна 320 мк.

Третій випуск заповідженого видання творів Івана Франка — його безсмертне „Зівяле листя". Як попередні два випуски, так і цей третій мусить задоволити свеим виглядом навіть дуже вибагливого читача. Редактор видавництва, п. Федорців докладає, як видно, зусиль, аби твори Франка виходили у бездоганнім шаті. Гарна вінєта роботи *Павла Ковжуна* прикрашує „Зівяле листя". Дотеперішні випуски, а можна надіятися, що й дальші, не важний вклад у наше духовне майно. І це мусимо з признанням піднести, як на адресу У. П. Т., так і на адресу Краєвого Союза Кредитового, котрий фінансує назване видавництво.

Записки.

Всеукраїнська виставка прикладного мистецтва в Харкові. Дня 2. січня ц. р. відкрито в Харкові І. Всеукраїнську виставку прикладного мистецтва. Експонати виставки розприділено по територіяльним признакам губерній, при чому Харківська, Полтавська, Донецька, Подільська, Київська й Запоріжська губернії представлені найповніще. Менче повно представлені губернії Чернігівська, Катеринославська Волинська, Миколаївська і Одеська.

Цінні рукописи з пол. XVIII. ст. Підчас праці в епархіяльній бібліотеці в Пряшові на Прикарпатській Україні відшукав чеський дослідник гр. Ф. Тихи великий рукопис, який записано в каталогу під ч. 1997. п. з. „Проповіди". Перших листів рукописи бракує. Рукопис, писаний полууставом, обіймає учительне евангеліє на всі тижні цілого року. Мова рукопису чисто народня. З дописок на полях виходить, що автором рукопису є Іван Капишівський, що 1640 р. був парохом Ортутова і Шашова. Є це поки що одинокий рукопис того часу західних областей України. (Ужг. „Свобода").

ЕКОНОМІЧНИЙ ВІСТНИК.

Економічний стан В. України.

Офіціяльний відзив про економічний стан Великої України під радянською владою, поданий в ч. 17. „Гр. Вістника“, уважаємо по трібним доповнити приватними інформаціями одного фаховця з Харкова, поміщеними в одній з варшавських газет. Польські торговельні круги сильно заінтересовані економічним положенням Великої України під теперішню пору, бажаючи взяти участь в експльоатації українських богатств, на які врештою робить собі апетит ціла західна Европа.

З хвилею, як радянська влада занехала багато з своїх комуністичних експериментів і привернула назад приватну ініціятиву та вільну торговлю, на Україні повстають щодень нові магазини, правда, без говарів, але з надією на будуче. Зрештою торговля полагоджується, як давно, на торговицях, під голим небом. Приватна ініціятива приступила до арендування підприємств, яких уряд не застеріг для себе. З початком нового року число арендованих підприємств доходило до 8.000.

Найбільше число підприємств припадає на промисл харчевих перетворів; бо поверх 5 і пів тисячки. Потім іде гарбарський промисл з 158 підприємствами. З механічних підприємств виарендувано 86, затє із ткального промислу лише 12, головно в Одесі. Всі ті підприємства, віддавані в аренду, мають нескомпліковану інсталяцію і роблять місцевими сирівцями, як млини, молочарні, гарбарні і фабрики мила.

В останнім часі обсяг віддавання в аренду підприємств розширено на фабрики тютюну, туток, дальше на гуральні і цукроварні, а вкінци на фільварки.

Арендують перш усього приватні підприємці, за ними ідуть кооперативи. Відношення перших до других є як 1:4. Основною точкою умови большевики ставлять точно означену скількість продукції. Більші підприємства є знищені і вимагають величезного капіталу. Деякі з них обняті губерніяльними кооперативними союзами, але й вони не в силі опанувати фінансових трудностий, а про приватну ініціятиву нема бесіди.

Кредит можна діставати не менше 2 прц. в день наслідком страшного спадку вартости гроший. Ціни від жовтня до 15. січня ц. р. піднеслися 6 до 12 разів. Причиняються до цього уряд так всі кооперативи, скуповуючи валюти і цінніші річи.

Найбільше повстають середні і дрібні промислові підприємства. Робітник, фаховець, інжинір, кождий старається вирватися з уряду і маючи сяку-таку ініціятиву, примінити її в дрібнім промислі: продукції сірників, чорнила, мила, помад, ремонту ріжних машин, репарації і т. д.

Від великого промислу всі сторонять, і то з багатьох причин: через трудности харчеві, транспортові, потребу величезного основного капіталу, недовіря до нової ситуації і недостачу всяких прав. Навіть кооперація, приступаючи до більших промислових підприємств, не всилі їх сфухомити.

З хвилею, коли на ринку показалися сирівці, потрібні вироби і знаряди, коли зачав відроджуватися дрібний і середний промисл, форма організації великого промислу мусіла так змінитися, щоби мати легкий збут і купна, рішати у всіх справах без державних інстанцій і тим самим впливати на дрібні організації та з ними конкурувати. В тій цілі повстали трести головних галузий промислу, що мають запанувати на економічнім ринку України. Ленін сказав недавно, що нова економічна політика це переоння: хто перший опанує економічне життя, той побідить.

Тепер роблять в Луганську фабрики Гартмана соди, кераміки, цементівні. В донецькім басейні т. зв. „Комбінат“, „Ю осталь“, що обіймає три металюргічні фабрики, іде, як совітський уряд запевнює, продукція сильно зростає.

З трестів (на цілу державу) заслугують на увагу: гарбарський, молочарський, паперовий, хемічновуглевий, керамічний і цементовий. До тресту паперового війшли фабрики: понигівська, славуцька, паленська, міронольська, куростинівська, малинівська і дніпровська. До млинарського тресту належить 16 більших підприємств, положених при головних артеріях, де пливуть струєю ладунки зерна, в губерніях харківській, полтавській, кременчуцькій і катеринославській. Можлива продукція 20 міліонів пудів річно, меле головно державне зерно. — Гарбарський трест зєдинив більші фабрики київської, чернигівської, волинської і подільської губ рнії. Задачю його сконцентрувати виріб шкір і більшу частину виробленої шкіри переробити на обуву.

Прядільний і текстильний промисл незначний і лише в Полтавщині. В одеськім металевім промислі є тенденція до організації тресту з пятьох фабрик.

В цукровім промислі робило в 1914 і 1915 рр. 199 фабрик і продукція цукру виносила 61,810.465 пудів. В р. 1921 робило 163 фабрик, що випродукували 4,074.230 пудів цукру.

Крім трестів є ще „Комбінати“ себ-то союзи кількох промислових підприємств, що поставили собі за мету — усунути анархію в підприємствах якими кермували доси державні централі.

Мимо зусиль державних інституцій в боротьбі з приватною ініціятивою, дрібний промисл перериває слабі нитки державної організації вкрадається всюди з ініціятивою і в державних організаціях викликує ще гірший хаос та замішання. Коли зважити мертвеччину державних урядів, недостачу ініціятиви, недостачу приватних банків, недостачу купецького змислу у всіх підприємствах великого промислу — результати випадуть на користь дрібного промислу. Як не буде розумного пляну вихіснування підприємств і всіх чинників, що співділають з розумною експльоатацією і з приватною ініціятивою, надія на відбудову великого промислу заведе.

Справлення друкарської похибки.

В статті п. з. „В обороні українських кооператив“, поміщеній у вчерашньому (18) числі „Громадського Вістника“, після початкового уступу пропущено через недогляд отсі слова: „Базилейський конгрес ухвалив між иншим одноголосно, при наступившій сесиї польських делегатів, ось яку резолюцію“.

Праця трестів на Україні.

Від власн. кореспондента.

Укрсовнаркрв відрахував число робітників і співробітників, які заняті в підприємствах стрестованого промислу Вел. України. Загальне їх число виносить 55,531 людей. По окремим трестам скількість робітників розпадається таким чином: Химуголь — 10.843, Югосталь — 23.793, Укрсельман — 5.850, млинарський — 2000, масло трест — 588, махорочний — 1882, тютюновий — 3.263, паперовий — 1619 і шкіряний — 3.094, керамічний 572, цементовий — 1637 людий. По цукротресту відомостий нема.

Обрібка дерева на Україні.

Дереввідділ ком Укрліскома уложений плян на 1922 рік. По рахункам 85 лісових заводів, які є в розпорядженню Укрліскома, в цьому році мають перепустити через свої рами 20.923.050 куб. фут. дерева. Фінансовий кошторис обчислений на біжучий рік в 74,734,655.700 руб.

Харчевий стан Волині.

По большевицьким підрахунком загальний збір хліба на Волині можна означити в 47 міл. пудів, себто по 65 пудів з десятини. Остаточне число продподатку, який наложено на Волинь до нового урожаю — є 7 600.000 пудів. Про урожай теперішнього року можна сказати, що він буде цілком вдоволяючий, коли не пошкодить весна. Озимий клин засіяний весь і є певність думати, що буде засіяна й яровина. Всього на Волині селяни затаїли 12 прц. землі, а саме 146 000 десятин. Поки що большевики знайшли з цього числа 60.000 десятин. Волинь є першою губернією, куди направилися мішочники.

В Прос-урові.

В Проскурові, як подають большевицькі газети, організовано третій державний „комбінат“ в складі державних заводів: керамичного дрожжо винокуренного і чавунолитейного. Заводи переведені на господарчий розрахунок.

Вільна торговля.

З оголошенням вільної торговлі в Росії почав зявлятися переховуваний ще до большевиків крам. Але відразу на порядок денний вступили большевицькі порядки й зловживання. Ось що подають з Ростова до Москви від 4. ц. м.: За минулі два тижні встановлено, що на ст. Батайськ вкрадено рядового вантажу з 223 вагонів — вагою 24 788 пудів; на ст. Ростов — пристань з 173 вагонів — вагою 17.801, на станції Кизетерина з 4 вагонів — вагою в 2.899 пудів (тепер большевицькі вагони перевозять по 100 пуд ваги) на станції Донецькій з 16 вагонів викрадено вантажу на 4.731 пуд. Але особливо крадіж відбувається в великих розмірах на Ставропольській дорозі, де майже нема ні одного вагона, щоб в ньому не похозяйновали злодії.

Не диво, бож відомо, що вся залізнича охорона у большевиків складається з злодіїв і був. арештантів.

Вивіз харчу.

Згідно постанові Совнарком., забороненими для вивозу і державного товарообміна губерніями являється Київська, Полтавська, Подільська, Чернигівська, Волинська, Кременчузька. а також оголошені голодними Катеринославська, Запорожська і Донецька губернії.

Ціни збіжа в Німеччині.

За подвійний сотнар пшениці або жита з нового збору платять купці в Німеччині від 1.800 – 2.200 німецьких марок.

Ціни збіжа у Варшаві.

Дня 9. марта ц. р. плачено (за 100 кг.): пшениця 18.000 — 18.300, житня мука 70% франко склад Варшава 16.000—16.500, пшеничні отруби франко Варшава 8.000, жито 9.850—10.300, просо 11.000, житні отруби 7.700, ячмінь 7.850, ячмінь броварняний 10.350, гречка 12.000.

Ціни в Москві.

На ринку були в останніх днях такі ціни: житній хліб (фунт) 35.000 рублів, пшеничний 111.000 рб., гречані крупи (фунт) 66.009, фунт бараболь 6.000, фунт волового мяса 94.000, фунт масла 333.000 рб., ф. цукру 271.000 рб., ф. соли 25.000 склянка молока 25.000 рб.

Торговля з совітами.

До польських пограничних властей на Сході надійшов розпорядок міністерства скарбу, що фірми, які ведуть торговлю з совітами на підставі дозволу властей, мають право брати від большевиків заплату за товари не лише в готівці, але також в золоті, брилянтах, футрах і дорогоцінностях. В тій справі видано цілий ряд доповняючих приписів. Про кожду таку торговельну заміну товарів за золото, брилянти і футра має бути повідомлена власть. В присутности її делегата має бути списаний протокол з дотичним описом товарів, дорогоцінностей і т. п. При торговельній виміні власти побиратимуть від золота і брилянтів податок в нормі 2 проц. від загальної їх вартости, від футер буде платитися цло. Торговля може відбуватися виключно на головнім мості в Підволочисьсках, на инших місцях заборонена з огляду на конечність евіденції.

При зміні адреси просимо не забувати подати і попередньої адреси.

НОВИНКИ.

— **Відчит проф. Огієнка.** Минулого понеділка відбудесь з рамени Тов. Наук. Викладів ім. П. Могили відчит проф. Огієнка на тему „Вплив української культури на московську“. З огляду на важність обнятої рефератом шановного професора теми помістимо подрібне звідомлення у нашому фейлетоні.

— **Святочна вистава** з приводу Тарасових роковин, заповіджена на 16 марта, перенесена ізза хороби артистки М. Морської на 30 марта. З тоїж причини у неділю вечером, 12. марта місто „Гріха“ виставлена буде комедія Молієра „Тартюф“.

— **Подвійна мірка.** В селі Косові чортківського повіту уладили собі парубки „музику“. Осібно Українці, осібно Поляки. Підчас забави напали польські парубки на українських, але що їх було менче то Українці прогнали їх із подвіря при чому богатьом напасникам перепало. Місцева жандармерія бачучи, що завинили „свої“ не встрявала в справу парубоцьких порахунків. Відмінної одначе думки було староство, яке на донос „покривджених“ Поляків зарядило арештовання 16 осіб, між ними 5 поважних господарів, які до нині сидять в тюрмі за те тільки, що не далися чабити польським завадіякам.

— **З холмських гаразд в.** На Холмщині почалася парцеляція церковних земель. Та з неї користають лише всякі поплечники, а дійсно потребуючі, безземельні, не мають приступу. Між населенням з того приводу велике обурення.

— **В гостях у „союзників“.** Дня 9. марта переведено б. генерала У. Н. Р. Сокиру Яхонтова з львівських поліційних арештів при вул. Яховича до тюрми при вул. Баторія. Що закидують йому, невідомо (Вп.)

— **Англійська оргдеяя.** В однім селі коло Льондону перемінено підчас війни тамошну дівочу школу на шпиталь для венерично хорих жовнірів. Управа школи зажадала тепер відшкодування за школу, яка не може вже бути вжита до своїх цілий. Власти подали справу перед суд, який одначе рішив справу в їхню некористь, признаючи, що свідомість, для якої цілі служив колись шкільний будинок, може некорисно впливати на ніжну психіку молоденьких школярок.

— **„Княжна“.** Подібно як „графи“ і „барони“, виступала недавно арештована одна „пані“ під іменем „княжни Четвертинської“. Вона подавала себе за вдову по польськім капітані кн. Четвертинськім і тим робом здобула собі симпатії і добру посаду в Королівстві, як управителька Приюту для жінок. На тій посаді вона допустилася численних надужить і крадіжей, які спричинили вкінці її арештовання і здемаскування. Та й досі не вдалося поліції добути правдивого назвиска гохштаплерки, бо вона подає що хвиля инше.

✝ Посмертні згадки.

Михайло Поленський, громадянин Комарна, помер дня 25. лютого в 54 році життя. Похорон відбувся дня 27. лютого. Покійний належав до визначнійших громадян містечка. Як такий брав живу участь в громадянськім життю, за що й опинився в тюрмі в 1907 р. підчас виборів до був. австр. сойму. В рр. 1919 і 1920 запроторили його польські власти до тюрми в Пикуличах б. Перемишля. Страшні катування, які Покійний там перетерпів, підкосили його здоровля та прискорили смерть. В похоронах взяло участь усе громадянство Комарна. Надгробну промову виголосив студ. Андрій Калимон. Покійний полишив по собі в цілій громаді щирий жаль. — В. ч. П.!

ЖЕРТВИ

Пресовий фонд.

На пресовий фонд української незалежної преси зложили в марках: о. Волод. Ардан Корчів 1000 кличе: д-ра Стефана Ардана Любачів, о. Вол. Матюка Корчин, Мих. Туркевич Лиманова 150, о. Петро Левицький Дитятин 1000, д-р Пасічник аг. Дністра Петликівці 300, Теодозій Лєщинський Ланьцут 1000 кличе: Мих. Малиновського ур. подат. Сокаль, Теодора Панькевича і Фльоріяна Білинського з Рави руської, Волод. Кекіш Радомишль вел. 500 кличе: Мих. Маліша, Радомишль, Стаха Леля Пільзно, Генрика Рогожинського Жабно, Івана Барзника Улянів, Іван Бобовський Беньова 500, о. Іван Фединський Любінь вел. 500, Волод. Волянський Самбір 1000, Олена Тихолісова Підгайці 200, о. Мик. Данилюк Увин 2000 кличе: о. Мих. Паука Середпільці, о. М. Коритка Холоїв, Петра Смаля канд. нот. Лопатин, Василь Цьонь Львів 500 кличе: Мих. Хамулу Глиняни, Дмитра Сташишина Жуків, Данила Стефанова Якторів, Петра Гелемея і і Ореста Думу Львів, Мечка Осовська Львів 500 кличе: Іру Мрицівну, Олеся Рейтаровського і Влодка Коцика, Волод. Любинець Утіховичі 500 кличе: д-ра М. Рибака адв. Глиняни, Лесю Скульську учит. Унів, о. Волод. Демчука Вербилівці, Денис Стельмах Жабинє 450, Галя Дидинська жена інж. Дрогобич 500 кличе: Олю Криськову, Стефу Скибінську, Рузю Кузьову, о. Іван Ліщинський Борослав 5000 кличе: Романа Левицького дир. копалень Мразниця, Гриня Іванчука власника дібо Мразниця, Юрія Сасика власника копалень Борислав, Людміля Дмоховська Перемишль 500 кличе: Зофію Олесницьку Станиславів, Зофію Гучко Радруж.

На „Рідну Школу“.

Хирів. На Рідну Школу заколядували Франко Федорович і Мих. Мацуський син Миколи 7300 мп. У Франка Федоровича на хрестинах, гості зложили на Рідну Школу 2000 мп Читальня Просвіти в Хирові з двох уладжених забав призначила 10.000 мп на Рідну Школу, а 1000 мп на сироти.

На Фонд Інвалідів.

П. і Я. Смалі з нагоди вінчання п Дані Дзеровичівної з п. Стефаном Татухом складають 1000 мп. на інвалідів.

НАДІСЛАНЕ.

Подяка.

Головний Виділ Тов-а „Просвіта“ у Львові почувається до обовязку зложити щиру подяку цілому українському громадянству за участь в похороні невіджалованого голови Тов-а „Просвіта“ бл. п. Івана Кивелюка та за оказану цим способом глибоку пошану памяти великого нашого Громадянина. — Зокрема складає Гол. Виділ свою подяку Всеч. Українському Духовенству, а в першій мірі Високопреподобном О. Мітратови А. Білецькому, котрий мимо свого старечого віку вів похорон через кілька годин, о. Прелатови Л. Куницькому, що як парох церкви св. Юра позволив на перенесення тлінних останків до катедри і виголосив зворушуючо патріотичну проповідь; дальше хорови питомців гр. кат. духовного семинара за безінтересовну участь в Службі Божій і похороні, хорови акад. Т-ва „Бандурист“ Хв Редакціям часописів „Громадський Вістник“ і „Вперед“ за їх великі статті і присвячення богато місця памяти Покійного, українському „Пластови“ за почесну сторожу при домовині й удержання порядку підчас похорону, усім Вп. бесідникам за їх прощальні промови, усім делеґаціям українських Інституцій, Товариств міщанських, політичних і організацій, філій і читалень „Просвіти“ так місцевих, як і краєвих, університетській і шкільній молоді та усім, що не могучи взяти особистої участи в похороні переслали Тов-у заяви щирого співчуття.

У Львові, дня 9 марта 1922 р.

За Головний Виділ Тов-а „Просвіта“:

Д-р Ів Брик м. голова. III 1—1 **С. Шах** секретар.

ОПОВІСТКИ.

Народний театр Тов. „Українська Бесіда“ у Львові, під артистичним проводом Олександра Загарова. Саля Тов. ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича ч 5.

Субота, 11. марта: шестий раз „ГАЛЬКА“, опера на 4 дії С. Монюшка. Заголовну партію співає артистка Марія Шарфенштайн.

Неділя, 12. марта: попол. „БАРОН ЦИГАНІВ“, оперета на 3 дії И Штравса, Неділя вечером — пятий раз „ТАРТЮФ“, комедія на 4 дії Ж. Молієра.

Початок о годині 7·30 вечером.

Білети в ціні від 500 - 200 Мп. продає „Народня Торговля“, а в день вистави від год. 4·30 попол. Каса театру. X 1—?

Члени „Союза Українок“ і „Української Бесіди“! Хочете провести кілька безжурних годин в добірнім товаристві, то прийдіть в суботу, 11. ц. м. о год. 9. вечером до домівки „Української Бесіди“, Рутовського 22. на чайний вечір. Ручимо за повне вдоволення. На вечері виступатимуть відомі мистецькі сили: В. Дудриківна (декламація), Бесарабов (сольоспів), Вольський (гра на балалайці), Давидович (куплети) і Крушельницький (з новим репертуаром). На місці добірний буфет.

Виклад д-ра В. Щурата. В неділю дня 12. с. м. о годині 5. попол. в салі „Української Бесіди“ з нагоди Шевченківського свята викладатиме д-р Щурат на тему „Політична програма Кирило Методіївського Братства“. Вступ вільний. Добровільні датки на фонд „Учітеся“.

Т-во Наукових викладів ім. Петра Могили.

Понеділок дня 12. III. виклад проф. Д-ра Ст. Балея на тему: Нові здобутки психофізіольоґії.

Второк дня 13. III. проф. Д-ра Ф. Колесси на тему: Заговори як жерела обрядової поезії.

Саля Бесіди. Початок о год. 5. по полудни. Вступ вільний.

Подяка. Чистий дохід з вечерниць дня 12. лютого ц. р. виносить 74.345 марок. Призначений на бурсу св. о. Миколая в Сокалі. Всім жертводавцям, що причинились до сего так особистим трудом, як і датками в грошах і в натурі, зосібна о. мітрату Левицькому з Перемишля за дар 2000 мп. і п. директорови Галаньови з Белза за дар 500 мп. — За Виділ Тов. „Шкільна Поміч“ в Сокалі: К. Бутринський, секретар, П. Банах голова. 883 1—1

Позір Сокальщино! В понеділок, дня 3. цвітня ц. р. о год. 4 по полудни відбудуться в салі „Бесіди“ в Народнім Домі в Сокалі річні Загальні Збори членів Тов-а „Шкільна Поміч“. Денний порядок: а) звіт з діяльности уступаючого Виділу, звіт Контрольної Комісії, вибір нового Виділу, внесення членів. — За Виділ: П. Банах голова, К. Бутринський секретар. 1-1

З огляду на назначені вже на день 25. ц. м. Загальні Збори Українського Правничого Товариства просить Головна Рада тогож усі Секційні Ради Товариства, щоб зволили найдальше на 3 дни перед реченцем Зборів переслати на руки секретаря Головної Ради адвоката д-ра Олександра Надраґи (Львів, вул. Домініканська 11.) точні звіти з діяльности Секцій за послідний рік. Проситься надсилати також неґативні звіти з точним поданням причин нерозвинення діяльности Секції. — ГОЛОВНА РАДА. 880a 1—1

Вже вийшло з друку „Зівяле листя“ І. Франка. Львівські передплатники нового видання творів І. Франка, відберуть цей випуск в Книгарні Ставропигійського Інститута в піднаймі Українського Педагогічного Товариства. — Набути можна у всіх книгарнях у Львові і на провінції. — Ціна примірника 320 мп., в пересилкою 350 мп. — Адміністрація Видавництв У. П. Т. XVIII. 2—2

Зі Спорт. Тов-а „Україна“. Взивається всіх членів Тов-а вирівнати вкладки та пібрати нові виказки. Старі уневажняться з днем 25. марта ц. р. — Секретаріят приймає в понеділок від год. 4—5 і в четвер від год. 3—4 в домівці Тов-а „Українська Бесіда“. 872 2—2

Народний Дім. Львів, Саля „Бесіди“. 13. марта 1922 р. Виклади: Д-ра Дмитра Донцова і П. Феденка на тему: „5 років революції на Сході Европи“. Початок о 4·30 год. по полудни. — Українське Т-во допомоги еміґрантам з України, філія у Львові. 2—2

ЛИСТУВАННЯ.

(Запити і відповіди).

Евген Труш, учитель з Золочева, виїхав р. 1914 з родиною до Київа, а відтак до Харкова, де учителював. Хто знав би про него щось певнього з послідних часів, буде ласкавий повідомити підписаного. Закордонні часописи проситься о повторення сего оголошення. — Б. Старецький проф. української ґімназії в Тернополі.

Дрібні оголошення.

ОГОЛОШЕННЯ.

КНИГАРНЯ НАУКОВОГО ТОВ-А ІМЕНИ ШЕВЧЕНКА

у Львові, Ринок 10, поручає:

1) Мельодії Українських Народніх Дум, в двох серіях, зібрав Філярет Колесса, 2) Мельодії українських народніх пісень з Поділля і Хелмщини, зібрав Плюсайкевич і Севчик, 3) Гаївки, зібрав Вол. Гнатюк.

Підручник для пасічників

МИКОЛИ МИХАЛЕВИЧА

„ПАСІКА“

друкується заходом Українського Педаґоґічного Товариства і появиться в половині марта в продажі. — — — Головний склад в

КНИГАРНІ — — — Ставропиґійського Інститута — — — в підсінні

Українського Педаґоґічного Товариства

XVIII ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 3. 3—3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Товариства українсько-руських правників

відбудуться в суботу, 25. марта 1921. о г. 11 перед пол. в музеальній салі „Ставропиґії“, вул. Бляхарська ч. 11/I з слідуючим денним порядком:

1) Отворення Заг. Зборів головою Товариства.

2) Відчитання протоколу з послідних Загальних Зборів.

3) Звіт Головної Ради.

4) Звіт Контрольної Комісії.

5) Вибір голови, Ради Товариства і Контрольної Комісії.

6) Піднесення вкладки.

7) Внесення і інтерпеляції членів.

На случай неприсутности приписаного числа членів відбудуться нові Збори з тим самим денним порядком о г. 11·30 без огляду на число присутних членів.

За Головну Раду:

Д-р Р. Чайковський, голова. д-р Ол. Надраґа, секретар. 880 1—1

ВОЗИ

з дубового і ясеневого матеріялу, колеса, улиг дадана, тачки, складані крісла і т. п. масові вироби з дерева поручає — —

Перша Українська парова фабрика

ДЗЮБИНСЬКИЙ І СКА

ТРУШЕВИЧІ п. НІЖАНКОВИЧІ

859 Купує ясеневе дерево. 2—5

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Ю. ОПІЛЬСЬКИЙ.

„СУМЕРК“,

дуже цікава і знаменита історична повість з часів визвольних воєн великого князя Свитригайла (1430—1433). Стор. 309. вел. 8°, гарний папір. — Ціна 1000 мп.

Замовлення і письма слати на адресу:

Кость Єзерський, Львів, вул. Потоцького ч. 69, II. пов.

На порто долучати: при звичайних посилках 50 мп., при пачках до 5 кґ. ваги 150 мп., Висилається тільки за готівку. Книгарням відповідний опуст. 723 8—10

НА УВАГУ ШКОЛАМ, „ПРОСВІТАМ“, КНИГАРНЯМ, КООПЕРАТИВАМ І ГРОМАДЯНСТВУ!

Т. ШЕВЧЕНКО: КОБЗАР

Народне видання, повне в 1. томі з поясненнями й примітками проф. В. Сімовича.

З портретом і біоґрафією Поета. — Ціна 85 мар. нім. з пересилкою.

Видання Т-ва „Українське Видавництво в Катеринославі“. К-слав—Камянець—Відень—Ляйпціг.

2. **А Кащенко: Борці за правду.** Історичне оповідання. Ц. 20 мар. нім.
3. **А. Кащенко: Під Корсунем.** Історична повість. Ц. 20 м.
4. **А Кащенко: Славні побратими.** Історичне оповідання. Ц. 7 м.
5. **А. Кащенко: Кость Гордієнко-Головко,** останній лицар Запорожжя. Ц. 7 м.
6. **А. Кащенко: З Дніпра на Дунай,** оповідання з часів скасування Запорожської Січі. Ц. 15 м.
7. **А. Чайківський: Козацька помста,** оповідання з козацької старовини. Ц. 15 м.
8. **Українські народні казки** (зі збірника Рудченка), з 42 мал. Ю. Магалевського. Ц. 25 м. Окремо:
9. **Рись-мати. Брат і сестра в лісі,** 8 мал. Ц. 5 м. — 10. **Летючий корабель,** з 5 мал. Ц. 5 м. — 11. **Царівна Жаба,** 5 мал. Ц. 5 м. — 12. **Гордий Царь. Про царенка Івана та чортову дочку,** з 6 мал. Ц. 8 м. — 13. **Попович Ясат. Правда та неправда,** з 9 мал. Ц. 5 мар. — 14. **Убогий та багатий і дівка чорнявка. Безщасний Данило й розумна жінка,** з 10 мал. Ц. 8. м.
15. **Мамин-Сібіряк: Три оповідання,** з 19 м. Ц. 12 м. — Окремо:
16. **Старий горобець,** з 5. мал. М. Погрібняка. Ц. 5 м. — 17. **Пригоди статечної миші,** з 7 мал. М. Погрібняка. Ц. 5 м. — 18. **Поганий день Василя Івановича,** з 7 мал. Ю. Магалевського. Ц. 5 м.
19. **Казки Гавфа.** част. 1-ша, з 86 мал. Ц. 25 м.
20. **Казки Гавфа.** част. 2 га, з 82 мал. Ц. 25 м.
21. **Бехштайн: Казки,** з 64 мал. Ц. 30 м.

Нові шкільні підручники.

22. **„Яриня“ Український буквар,** склав А. Воронець, IV. перероблене видання з усіма новими малюнками Ю. Магалевського, з додатком „Для учителя“: *Як учити з букваря Яриня*“. Ц. 15 м.
23. **„Яриня“ Українська граматика з читанкою,** склав А. Воронець, з 52 мал. Ю. Магалевського, з додатком „Для учителя“: *„Як учити з букваря Яриня“* та *„Як вести розмови з малюнків“*. Ц. 30 м.
24. **А. Воронець: Перша читанка,** з малюнками Ю. Магалевського. Ц. 15 м.
25. **М. О. Ковалевський: Історія Греції та Риму,** для школи й самонауки, з 46 малюнками й 3 картами. Ц. 25 м.

Ціни в німецьких марках, але платити можна всякими грішми по курсу дня. Продаж виключно за готівку. Книжки висилають негайно. На більші замовлення — значна знижка. В Америку ціни вдвоє.

Ціни скрізь з пересилкою почтою за кожний примірник. Гроші (невеликі суми) можна присилати листом, а краще переказами на *Konto E. Wyrowyj, Dresdner Bank, Berlin,* або *Земельний Банк Гіпотечний, Львів, Підвалє ч. 7.,* або просто на адресу:

EUG. WYROWYJ, Berlin SW. 47, Yorkstr. 84" bei Salomon.

В Галичині всі ці видання набувати можна в книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10. та в книгарні „Народний Базар“, Станиславів, вул. Собіского 20. 850 1—3

Пора! Молочарські Спілки Старі обновляти, нові основувати. — — —

По вказівки і знаряди належить звертатися

до Кр. Союза Молочарського в Стрию.

875 1—10

Насіння огородове і цвітів першої якости по найдешевших цінах продає І. ДЕЙНЕКА Руська 20.

„ПОЛОТНО“ Львів Зіморвича 20. Полотна, цайґи, сукна, мотузяні вироби. 736 0-?

КОПЕРНИК і МАРУСЕНЬКА

висвітлюють від вівтірка 7. марта 1922.

фільмову драму з життя повоєнної плютократії великих промисловців, що відграється в Варшаві і Лодзі, в двох частях п. н.

„СТРІЛ“

СЕРІЯ II-га, ДРАМА В 6 АКТАХ п. н.

„На манівцях життя“

В II. серії виступає в одній із жіночих роль так мило записана в памяти Львовян ІРИНА БОГУСС ГЕЛЛЄРОВА.

ВЛАСНИЙ МАСОВИЙ ВИРІБ! ПЛУГИ З ДЕРЕВЛЯНИМ ГРЯДІЛЕМ І ДЕРЕВЛЯНИМИ ТЕЛІШКАМИ, — — — — МАШИНИ до ВИРОБУ ЦЕМЕНТОВИХ ДАХІВОК з прасованими формами і децимальні цеховані ВАГИ продає слюсарня **МИХАЙЛА СТЕФАНІВСЬКОГО** у ЛЬВОВІ, вул Варстатова ч. 10. (межи вул. Кордецького а Рицерською). 777 7—10

Присилайте передплату!

„РІЛЬНИЧИЙ ДІМ“

заступництво Просцейовської фабрики

РІЛЬНИЧИХ МАШИН Ф. ВІХТЕРЛЬОГО

НОВИЙ САНЧ, ВУЛ. ГОФМАНОВОЇ Ч. 1.

Контора Ринок ч. 10,

ПОРУЧАЄ: криті керати Віхтерлього, ручні молотільні, кератні молотілні, цілковиті молотілні ґарнітури Віхтерлього зі скіряними пасами. Ручні і кератні січкарні. Млинки до меления збіжа. Зелізні плуги. 757 Господарям уділяється кредит. 14-?

ДЗВОНИ

з найлучшого металю о чистім, звінкім голосі, по найдешевшій ціні та з 25-літною ґарантією

можна купити або замовити в

Першій Українсько-американській ліярні і складі дзвонів

К. ФЕЛЬЧИНСЬКОГО

ТЕРНОПІЛЬ, вул. Тарновського ч. 64.

УВАГА: Моя фірма не мала і не має нічого спільного з фірмою Братя Фельчинські Калуш і Перемишль. 736 15—?

Видає і за редакцію відповідає Олекса Кузьма. З друкарні Спілки „Діло“.